DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 2 oktober 2003 *

I mål C-194/99 P,

Thyssen Stahl AG, Duisburg (Tyskland), företrätt av advokaten F. Montag, med delgivningsadress i Luxemburg,

klagande,

angående överklagande av dom meddelad den 11 mars 1999 av förstainstansrätten (andra avdelningen i utökad sammansättning) i mål T-141/94, Thyssen Stahl mot kommissionen (REG 1999, s. II-347), i vilket det förs talan om upphävande av vissa delar av denna dom,

i vilket den andra parten är:

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av J. Currall och W. Wils, båda i egenskap av ombud, biträdda av H.-J. Freund, Rechtsanwalt, med delgivningsadress i Luxemburg,

* Rättegångsspråk: tyska.

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Wathelet samt domarna D.A.O. Edward, A. La Pergola, P. Jann (referent) och S. von Bahr,

generaladvokat: C. Stix-Hackl,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören M.-F. Contet,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att parterna har avgivit muntliga yttranden vid förhandlingen den 31 januari 2002,

och efter att den 26 september 2002 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Thyssen Stahl AG har, genom ansökan som inkom till domstolens kansli den 25 maj 1999, med stöd av artikel 49 i EKSG-stadgan för domstolen överklagat förstainstansrättens dom av den 11 mars 1999 i mål T-141/94, Thyssen Stahl mot

kommissionen (REG 1999, s. II-347) (nedan kallad den överklagade domen), i vilken förstainstansrätten till viss del ogillade Thyssen Krupp AG:s talan om delvis ogiltigförklaring av kommissionens beslut 94/215/EKSG av den 16 februari 1994 om ett förfarande för tillämpning av artikel 65 i EKSG-fördraget angående avtal och samordnade förfaranden bland europeiska stålbalksproducenter (EGT L 116, s. 1) (nedan kallat det omtvistade beslutet). I beslutet påförde kommissionen klaganden böter med stöd av artikel 65 i EKSG-fördraget.

Bakgrund och det omtvistade beslutet

2 Det framgår av den överklagade domen att den europeiska stålindustrin från och med år 1974 drabbades hårt av en minskad efterfrågan som ledde till problem i form av överskott i utbudet och överproduktion samt en låg prisnivå.

3 Efter att ha försökt hantera krisen genom att företagen frivilligt gjorde ensidiga åtaganden i fråga om utbudet av stålvolymer på marknaden och minimipriser (Simonetplanen), och genom att riktpriser och minimipriser fastställdes (Davignonplanen, Eurofer 1-avtalet) konstaterade kommissionen år 1980 att det förelåg en påtaglig krissituation i den mening som avses i artikel 58 i EKSG-fördraget, och föreskrev obligatoriska kvoter för produktionen av bland annat stålbalkar. Nämnda gemenskapssystem upphörde att gälla den 30 juni 1988.

4 Kommissionen hade redan dessförinnan i flera meddelanden och beslut tillkännagivit att kvoteringssystemet skulle överges, varvid den erinrat om att upphörandet av detta system innebar en återgång till en marknad med fri

konkurrens mellan företagen. Sektorn kännetecknades emellertid även fortsättningsvis av överproduktion som enligt de sakkunniga omgående måste minskas i sådan omfattning att företagen kunde möta konkurrensen på världsmarknaden.

5 Efter det att kvoteringssystemet upphört införde kommissionen ett övervakningssystem innebärande att statistik över tillverkning och leveranser samlades in, samt att utvecklingen på marknaderna följdes upp och att företagen regelbundet tillfrågades om situationen och tendenserna på marknaden. Företagen inom sektorn, däribland vissa medlemmar i branschsammanslutningen Eurofer, hade därför regelbunden kontakt med GD III (kommissionens generaldirektorat för Inre marknad och industripolitik) (nedan kallat GD III) inom ramen för samrådsmötena. Övervakningssystemet upphörde den 30 juni 1990 och ersattes av ett system för individuell och frivillig information.

6 I början av år 1991 utförde kommissionen olika kontroller vid ett antal stålföretag och företagssammanslutningar inom denna sektor. Den 6 maj 1992 tillställdes dessa ett meddelande om anmärkningar. Förhör hölls i början av år 1993.

7 Kommissionen antog i början av år 1994 det omtvistade beslutet. I detta beslut slog kommissionen fast att 17 europeiska stålföretag och en företagssammanslutning hade deltagit i en rad överenskommelser, beslut och samordnade förfaranden för prisfastställelse, uppdelning av marknader och utbyte av konfidentiell information på gemenskapsmarknaden för stålbalkar i strid med artikel 65.1 i EKSG-fördraget. Genom beslutet påfördes fjorton företag böter för överträdelser som skett mellan den 1 juli 1988 och den 31 december 1990.

Förfarandet vid förstainstansrätten och den överklagade domen

8 Klaganden väckte talan vid förstainstansrätten den 8 april 1994 och yrkade bland annat att det omtvistade beslutet delvis skulle ogiltigförklaras.

9 Förstainstansrätten biföll delvis klagandens talan i den överklagade domen och sänkte därvid böterna som påförts klaganden.

Parternas yrkanden

10 Klaganden har i sitt överklagande yrkat att domstolen skall

— upphäva förstainstansrättens dom eftersom klaganden i punkt 2 i domslutet åläggs att betala 4,4 miljoner euro, eftersom klagandens talan ogillas i punkt 3 i domslutet och eftersom klaganden i punkt 4 i domskälen förpliktades att bära sina egna rättegångskostnader och att ersätta hälften av kommissionens rättegångskostnader,

— ogiltigförklara artiklarna 1, 3 och 4 i det omtvistade beslutet i den mån dessa inte redan har ogiltigförklarats i den överklagade domen, samt

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna vid förstainstansrätten samt inom ramen för överklagandet.

11 Kommissionen har yrkat att domstolen skall

— ogilla överklagandet, och

— förplikta klaganden att ersätta rättegångskostnaderna.

Grunderna för överklagandet

12 Klaganden har anfört följande åtta grunder till stöd för sin talan:

1) åsidosättande av principer för förfarandet som är tillämpliga vid det administrativa förfarandet,

2) åsidosättande av kommissionens arbetsordning i dess lydelse enligt kommissionens beslut 93/492/Euratom, EKSG, EEG av den 17 februari 1993 (EGT L 230, s. 15) (nedan kallad 1993 års arbetsordning),

3) åsidosättande av artikel 33 i EKSG-fördraget,

4) åsidosättande av artikel 65.1 i EKSG-fördraget när det gäller informationsutbyte och tolkning av begreppet "normal konkurrens",

5) åsidosättande av artikel 65.5 i EKSG-fördraget när det gäller bedömningen av huruvida klaganden handlat vårdslöst,

6) åsidosättande av artikel 65.5 i EKSG-fördraget när det gäller informationsutbytet,

7) åsidosättande av motiveringsskyldigheten enligt artikel 15 i EKSG-fördraget,

8) åsidosättande av principen om en rimlig tidsfrist under förfarandet vid förstainstansrätten.

13 De punkter i den överklagade domen som respektive grund avser kommer att anges allteftersom grunderna behandlas.

Överklagandet

Den första grunden

14 Klaganden har med sin första grund, vilken består av två delar, hävdat att den överklagade domen i flera avseenden kränker principer för förfarandet. Klaganden har med den första delgrunden gjort gällande att förstainstansrätten kränkte vad klaganden kallar principen om undersökning ex officio. Enligt den andra delgrunden åsidosatte förstainstansrätten under det administrativa förfarandet principerna om rätten till försvar, genom att inte erkänna att klaganden skulle ha hörts angående resultaten av kommissionens interna utredning. Klaganden har dessutom för var och en av sina anmärkningar gjort gällande att förstainstansrätten felaktigt godtog att fel som begicks under det administrativa förfarandet kunde rättas till under domstolsförfarandet.

15 Den första grunden avser punkterna 92—116 i den överklagade domen, och i punkterna 92—97 däri uttalas följande:

"92 Som första invändning har sökanden kritiserat svaranden för att inte i detalj ha kontrollerat i vilken utsträckning som tjänstemännen vid GD III uppmuntrade företagen att införa det förfarande som de kritiserades för i beslutet eller i vilken utsträckning som dessa deltog i detta, trots att sökanden begärde detta under det administrativa förfarandet. Påståendet i punkt 312 i [det omtvistade beslutet], att kommissionen gjort en noggrann undersökning i det avseendet, är tvivelaktigt, med hänsyn till det kortfattade svar som gavs i punkterna 312 och 315 i nämnda beslut på den detaljerade

redogörelse som sökanden gav i sin begäran. Dessutom motsägs detta påstående av den interna skriftväxlingen mellan GD III och generaldirektoratet för konkurrens [nedan kallat GD IV], som kommissionen ingav som bilaga till svaromålet.

...

94 Som andra invändning har sökanden kritiserat kommissionen för att inte ha gett företagen tillgång till resultaten av dess undersökning, och inte ha gett dem möjlighet, vilken garanteras genom rätten till försvar, att framföra sina ståndpunkter i det avseendet före det att [det omtvistade beslutet] antogs, antingen genom att hålla ett andra förhör eller genom att ge dem tillfälle att inkomma med skriftliga kommentarer.

...

96 Vad för det första beträffar invändningen om ett påstått åsidosättande av principen om undersökning *ex officio,* fastslår förstainstansrätten att kommissionen dels är konfronterad med anklagelser som har en viss betydelse för de berörda företagens försvar, som den för övrigt medgav i punkt 312 i [det omtvistade beslutet], dels att kommissionen har bättre möjligheter än nämnda företag att fastställa om kommissionens egna tjänstegrenar uppför sig trovärdigt eller falskt.

97 Under dessa omständigheter anser förstainstansrätten att det följer av principerna om god förvaltningssed och lika medel att kommissionen hade en skyldighet att utreda denna aspekt av ärendet på ett seriöst sätt, för att

fastställa i vilken utsträckning som påståendena i fråga var välgrundade eller ej. Det åligger icke desto mindre kommissionen, och inte sökandena, att besluta om tillvägagångssättet för en sådan utredning."

16 Förstainstansrätten prövade i punkterna 98—106 i den överklagade domen vissa handlingar i ärendet avseende den av GD IV företagna undersökningen av det påstått felaktiga handlandet vid GD III. I punkterna 107—116 i rättens dom uttalades följande:

"107 Förstainstansrätten anser att det framgår av alla dessa handlingar att kommissionen på vederbörligt sätt beaktade de yttranden och handlingar som ingavs av företagen vid förhöret, vilka översändes till GD III för kommentarer och förklaringar. För övrigt anmodades GD III av GD IV *ex officio* att förklara sin påstådda 'delaktighet' i förfarandet i fråga, först vid den administrativa handläggningen och en andra gång efter förhöret.

108 Det är riktigt att de tjänstemän vid GD IV som ansvarade för handläggningen av 'stålbalksärendena' uppenbarligen inte hade direkta samtal med tjänstemännen vid GD III, som hade deltagit i mötena med producenterna. Inte heller bad de att få undersöka protokollen från dessa möten och övriga interna skrivelser som fanns i GD III:s arkiv, vilka ingavs på förstainstansrättens begäran. Förstainstansrätten anser emellertid att en av kommissionens tjänstegrenar inte kan kritiseras för att den, utan att försöka kontrollera dessa på annat sätt, fäste tilltro till de klara och detaljerade förklaringar som den på begäran fick från en annan tjänstegren, som den för övrigt inte har till uppgift att kontrollera.

109 Av detta följer att sökanden inte har styrkt att det i förevarande fall inte har företagits en tillräckligt seriös intern undersökning. Följaktligen skall argumenten avseende ett påstått åsidosättande av 'principen om undersökning *ex officio*' förkastas.

110 Vad i andra hand beträffar invändningen om ett påstått åsidosättande av sökandens processuella rättigheter, i synnerhet att kommissionen skulle vara tvungen att återuppta diskussionerna efter dess interna undersökning, skall det konstateras att garantin för rätten till försvar som säkerställs genom artikel 36 första stycket i fördraget inte kräver att kommissionen bemöter den berörda partens samtliga argument eller utför ytterligare undersökningar eller håller förhör med vittnen som den berörda parten har angett, när den anser att undersökningen i ärendet har varit tillräcklig (domstolens dom av den 16 maj 1984 i mål 9/83, Eisen und Metall Aktiengesellschaft mot kommissionen, REG 1984, s. 2071, punkt 32, och av den 12 november 1985 i mål 183/83, Krupp mot kommissionen, REG 1985, s. 3609, punkt 7).

111 I förevarande fall var de berörda företagen i stånd att i deras svar på meddelandet om anmärkningar översända de handlingar som de innehade och som påstods vara till deras försvar. I alla händelser hade de vid förhören den 11, den 12, den 13 och den 14 januari 1993 möjlighet att i detalj redogöra för sin ståndpunkt, och kommissionen hade för övrigt gett dem ytterligare ett tillfälle att skriftligen redogöra för sin ståndpunkt (se domen i det ovannämnda målet Krupp mot kommissionen, punkt 8).

112 Under dessa förhållanden var endast den omständigheten att sökanden hade ingett vissa handlingar efter förhöret, och att kommissionen efter detta förhör beslutade att inleda en intern undersökning, inte i sig av sådan karaktär att kommissionen var skyldig att återuppta diskussionerna efter denna undersökning.

113 Förstainstansrätten anser för övrigt att svaranden på ett tillräckligt sätt har iakttagit de berörda företagens rätt till försvar genom att de informerades om resultatet av denna undersökning genom skrivelse från förhörsombudet av den 22 april 1993. Där angavs det att de handlingar som de tillhandahållit efter förhöret inte gjorde det möjligt att dra slutsatsen att kommissionen hade känt till förfarandet, och att handlingarna inte motiverade att det anordnades ett andra förhör.

114 Förstainstansrätten anser i synnerhet att kommissionen inte var tvungen under det administrativa förfarandet att översända till de berörda företagen de interna skrivelserna avseende dess undersökning. Inte heller var kommissionen tvungen att ge dem tillfälle att yttra sig över dessa under det administrativa förfarandet, eftersom dessa handlingar, som är av konfidentiell karaktär, uppenbarligen inte innehöll några uppgifter som kunde åberopas till sökandenas försvar.

115 I en situation som denna skall de berörda företagens processuella rättigheter anses tillräckligt säkerställda genom den möjlighet som de hade att väcka talan vid förstainstansrätten och vid detta tillfälle ifrågasätta att den slutsats som kommissionen kom fram till i punkt 312 i [det omtvistade beslutet] var välgrundad och samtidigt i förekommande fall begära att förstainstansrätten skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att undersöka denna aspekt av ärendet (se [förstainstansrättens beslut av den 10 december 1997 i de förenade målen T-134/94, T-136/94—T-138/94, T-141/94, T-145/94, T-147/94, T-148/94, T-151/94, T-156/94 och T-157/94, NMH Stahlwerke m.fl. mot kommissionen, REG 1997, s. II-2293]).

116 Följaktligen skall sökandens argument att dess processuella rättigheter har åsidosatts förkastas."

Den första grundens första del

17 Klaganden har hävdat att förstainstansrätten felbedömde räckvidden av principen om undersökning ex officio, sådan den definierats i punkt 97 i den överklagade domen, när den i punkt 108 i den domen angav att GD IV inte hade någon skyldighet att kontrollera de förklaringar som lämnats av GD III. Eftersom de skriftliga uppgifter som GD IV erhållit inte gav tillräckliga upplysningar om huruvida tjänstemännen vid GD III kände till det rättsstridiga beteendet hos de

företag som det omtvistade beslutet avsåg, eller huruvida de objektivt sett hade framkallat detta, skulle kommissionen enligt klaganden ha hört de tjänstemän som faktiskt ansvarade för ärendet. Förstainstansrätten genomförde också sådana förhör.

18 Kommissionen har gjort gällande att denna invändning inte kan tas upp till sakprövning eftersom den inte avser förstainstansrättens åsidosättande av gemenskapsrätten, utan de faktiska omständigheter som förstainstansrätten konstaterade i punkterna 108 och 109 i den överklagade domen. Enligt kommissionen definierade förstainstansrätten i punkterna 96 och 97 i den överklagade domen omfattningen av skyldigheten att *ex officio* genomföra undersökningar. Dessa punkter har emellertid inte i sig ifrågasatts.

19 Kommissionen har i andra hand gjort gällande att invändningen skall lämnas utan avseende. Klaganden överdriver omfattningen av skyldigheten till undersökning *ex officio*. Som förstainstansrätten slog fast i punkt 108 i den överklagade domen skulle det inte ha funnits någon anledning att utföra ytterligare undersökningar om förklaringarna från GD III hade varit klara och detaljerade.

Domstolens bedömning

20 Domstolen erinrar inledningsvis om att ett överklagande skall vara begränsat till rättsfrågor, vilket framgår av artikel 32d.1 KS och artikel 51 i EKSG-stadgan för domstolen. Förstainstansrätten är alltså ensam behörig att fastställa de relevanta faktiska omständigheterna och att bedöma bevisningen, utom i de fall då rätten har missuppfattat omständigheterna och bevisningen (se, bland annat, dom av den 1 juni 1994 i mål C-136/92 P, kommissionen mot Brazzelli Lualdi m.fl., REG 1994, s. I-1981, punkterna 49 och 66, av den 15 oktober 2002 i de förenade målen C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P—C-252/99 P och C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen, REG 2002, s. I-8375, punkt 194, och av den 10 december 2002 i mål C-312/00 P, kommissionen mot Camar och Tico, REG 2002, s. I-11355, punkt 69).

21 Domstolen konstaterar att förstainstansrätten i punkterna 96 och 97 i den överklagade domen erinrade om att kommissionen enligt principerna om god förvaltningssed och om lika medel har en skyldighet att seriöst utreda ett konkurrensärende mot företag, för att fastställa i vilken utsträckning påståenden om kommissionens handlande, som är av särskild betydelse för de berörda företagens försvar och som rör de egna tjänstemännen, är välgrundade.

22 Förstainstansrätten undersökte de relevanta handlingarna i målet i punkterna 98—106 i den överklagade domen. Rätten fann i punkt 107 i den domen att det av alla dessa handlingar framgick att kommissionen på vederbörligt sätt hade beaktat de yttranden och de handlingar som företagen lämnat när de förhördes, och rätten erinrade därvid om att yttrandena och handlingarna hade översänts till GD III för kommentarer och förklaringar. GD III hade för övrigt uppmanats att förklara sin påstådda "delaktighet" i förfarandet i fråga.

23 Domstolen konstaterar att förstainstansrätten i punkterna 98—107 i den överklagade domen bedömde de faktiska omständigheterna och prövade bevisningen.

24 Den av klaganden ifrågasatta preciseringen i punkt 108 i den överklagade domen, enligt vilken kommissionen inte är skyldig att på något annat sätt kontrollera de klara och detaljerade förklaringar som en annan tjänstegren lämnat, innebär inte att förstainstansrättens bedömning av huruvida den genomförda utredningen är seriös kan ifrågasättas.

25 Eftersom den första grundens första del i vissa delar inte kan tas upp till sakprövning och i övrigt inte kan leda till bifall för talan, behöver argumentet att ett påstått fel under det administrativa förfarandet skall rättas till under domstolsförfarandet, inte prövas.

Den första grundens andra del

26 Klaganden har med den första grundens andra del hävdat att dess rätt till försvar åsidosattes genom att den inte fick tillgång till handlingar avseende kommissionens interna utredning av GD III:s roll, och genom att klaganden inte hördes på den punkten under det administrativa förfarandet. Klaganden har särskilt ifrågasatt punkterna 113 och 114 i den överklagade domen.

27 Kommissionen har framhållit att klaganden inte har ifrågasatt vad förstainstansrätten anförde i punkt 110 i den överklagade domen, nämligen att kommissionen inte fick genomföra kompletterande utredningar eftersom den hade funnit att ärendet var tillräckligt utrett. Detta konstaterande är enligt kommissionen i sig tillräckligt för att invändningen skall lämnas utan avseende.

28 Kommissionen har i likhet med vad förstainstansrätten erinrade om i punkterna 113—115 i den överklagade domen också gjort gällande att skyldigheten att låta de berörda företagen få del av handlingarna inte omfattar kommissionens interna handlingar eller annat hemligt material.

29 Klaganden har i sin replik bestridit att GD III:s handlande var tillräckligt fastställt genom kommissionens interna utredning. Beslutet i det ovannämnda målet NMH Stahlwerke m.fl. mot kommissionen, i vilket förstainstansrätten avgjorde begäran om tillgång till de handlingar som av kommissionen klassificerats som "hemliga", visade för övrigt att vissa oklarheter kvarstod i detta avseende. Eftersom det var fråga om faktiska omständigheter som eventuellt kan vara ansvarsbefriande för de berörda företagen skulle klaganden följaktligen ha hörts om resultaten av utredningen.

Domstolens bedömning

30 Domstolen erinrar om att det är en grundläggande gemenskapsrättslig princip att rätten till försvar skall iakttas i varje förfarande som kan leda till sanktionsåtgärder, särskilt böter eller viten. Denna princip skall iakttas även i förfaranden av administrativ karaktär (dom av den 13 februari 1979 i mål 85/76, Hoffmann-La Roche mot kommissionen, REG 1979, s. 461, punkt 9; svensk specialutgåva, volym 4, s. 315).

31 Rätten till försvar har åsidosatts när kommissionens administrativa förfarande skulle ha kunnat leda till ett annat resultat på grund av kommissionens felaktiga handlande (dom av den 10 juli 1980 i mål 30/78, Distillers Company mot kommissionen, REG 1980, s. 2229, punkt 26). Ett klagandeföretag visar att ett sådant åsidosättande har skett, inte genom att bevisa att kommissionens beslut skulle ha haft ett annat innehåll, utan genom att bevisa att det hade kunnat försvara sig bättre om kommissionen inte hade handlat fel, exempelvis genom att det hade kunnat åberopa handlingar till sitt försvar som det hade nekats tillgång till under det administrativa förfarandet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 juli 1999 i mål C-51/92 P, Hercules Chemicals mot kommissionen, REG 1999, s. I-4235, punkt 81, och domen i det ovannämnda målet Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen, punkt 318).

32 I förevarande mål riktar sig klagandens argumentation mot förstainstansrättens konstaterande i punkt 114 i den överklagade domen, enligt vilket kommissionens interna anteckningar avseende dess utredning "uppenbarligen inte innehöll några uppgifter som kunde åberopas till sökandenas försvar" för de berörda företagen. Domstolen konstaterar att klaganden har bestridit förstainstansrättens ståndpunkt i sin helhet, dock utan att på något sätt försöka visa vari rättens missbedömning skulle bestå.

33 Klaganden kan inte heller med giltig verkan hävda att dess hörande skulle ha skingrat oklarheterna på vissa punkter. Detta argument är nämligen ägnat att

ifrågasätta förstainstansrättens konstateranden, i punkt 108 i den överklagade domen, att GD III hade givit GD IV "klara och detaljerade förklaringar". Eftersom detta konstaterande följer av en bedömning av de faktiska omständigheterna och av bevisningen är det emellertid inte föremål för domstolens kontroll inom ramen för ett överklagande.

34 Förstainstansrätten fann följdriktigt med stöd av dessa överväganden i punkt 116 i den överklagade domen att argumenten att sökandens processuella rättigheter hade åsidosatts under det administrativa förfarandet inte skulle tillmätas någon betydelse.

35 Den första grundens andra del avseende åsidosättande av klagandens rätt till försvar under det administrativa förfarandet skall alltså lämnas utan avseende.

36 Därmed skall, med avseende på denna delgrund, inte heller argumentet att ett fel som påstås ha begåtts under det administrativa förfarandet skall rättas till under domstolsförfarandet prövas.

37 Med hänsyn till ovan anförda överväganden kan den första grunden till viss del inte tas upp till prövning och i övrigt inte leda till bifall för talan.

Den andra grunden

38 Den andra grunden består av två delar. Den första delgrunden avser ett åsidosättande av artiklarna 5 och 6 i 1993 års arbetsordning och den andra delgrunden avser ett åsidosättande av artikel 16 i nämnda arbetsordning.

Den andra grundens första del

39 Klaganden har hävdat att förstainstansrätten åsidosatte artiklarna 5 och 6 i 1993 års arbetsordning när den uppställde krav på närvaro och ett visst antal röster för att kommissionen skulle anta beslut med giltig verkan. Förstainstansrätten gjorde nämligen i punkt 142 i den överklagade domen en felaktig tolkning av protokollet från kommissionens sammanträde, under vilket det omtvistade beslutet fattades (nedan kallat protokollet), och kom därmed till den felaktiga slutsatsen att nämnda beslut fattades med iakttagande av dessa bestämmelser.

40 Kommissionen har hävdat att klaganden ifrågasätter fastställandet av de faktiska omständigheterna och bevisprövningen, varför invändningen skall lämnas utan avseende.

Domstolens bedömning

41 Domstolen påpekar att klaganden inte har hävdat att förstainstansrätten missuppfattade innehållet i protokollet, utan endast bestridit den bedömning som rätten gjorde i punkt 142 i den överklagade domen.

42 Domstolen konstaterar således att den andra grundens första del inte kan upptas till sakprövning.

Den andra grundens andra del

43 Klaganden har anfört att förstainstansrätten tillämpade artikel 16 i 1993 års interna arbetsordning, en artikel som avser bestyrkande av kommissionens beslut och den formella framställningen av dessa, på ett felaktigt sätt. Rätten slog nämligen felaktigt fast att det omtvistade beslut som kommissionen delgav klaganden hade bestyrkts den 23 februari 1994. För det första fastställde inte förstainstansrätten att den version av det omtvistade beslutet som delgavs klaganden var identiskt med version K(94) 321/2 och K(94) 321/3 av nämnda beslut, versioner som för övrigt klaganden har ifrågasatt huruvida de vederbörligen hade fogats till protokollet. Klaganden har vidare ifrågasatt huruvida den förstnämnda delgivna versionen i sig hade bifogats protokollet i vederbörlig ordning. För det andra kunde kommissionen inte heller inge protokollet med underskrift i original av dess ordförande och generalsekreterare. Dessutom saknades datum för undertecknande av protokollet. Förstainstansrätten missbedömde också räckvidden av presumtionen om gemenskapsakternas giltighet.

44 Enligt kommissionen skall invändningen att de olika versionerna inte kan identifieras inte tas upp till prövning eftersom klaganden inte alls har motiverat varför förstainstansrättens resonemang i detta avseende är felaktigt, och eftersom denna delgrund avser fastställandet av sakomständigheterna, en uppgift som uteslutande ankommer på förstainstansrätten. Kommissionen anser inte heller att invändningen att bevisningen av att det omtvistade beslutet är bestyrkt kan tas upp till prövning. Prövningen av en sådan fråga ankommer nämligen uteslutande på förstainstansrätten, utom i fall då bevisningen har missuppfattats.

Domstolens bedömning

45 Domstolen konstaterar att klaganden med den andra grundens andra del ånyo har ifrågasatt förstainstansrättens bedömning av sakomständigheter och bevis i följande punkter i den överklagade domen:

— Punkt 162, i vilken förstainstansrätten presumerade att handlingarna K(94) 321/2 och K(94) 321/3 hade fogats till protokollet.

— Punkt 163, i vilken förstainstansrätten fann att det inte hade visats att det fanns en innehållsmässig skillnad mellan den delgivna versionen av det omtvistade beslutet och den version som fogats till protokollet.

— Punkt 164, i vilken förstainstansrätten slog fast att handlingarna K(94) 321/2 och K(94) 321/3 skulle anses vara bestyrkta genom namnteckningarna av kommissionens ordförande och generalsekreterare på första sidan av protokollet.

— Punkt 165, i vilken förstainstansrätten slog fast att generalsekreterarens vidimering för kommissionen utgjorde tillräcklig bevisning för att protokollets originalversion bär kommissionens ordförandes och generalsekreterares underskrifter i original.

— Punkt 167, i vilken förstainstansrätten fastställde att protokollet vederbörligen undertecknats av kommissionens ordförande och generalsekreterare den 23 februari 1994.

46 Det räcker i fråga om den i artikel 164 i den överklagade domen förekommande hänvisningen till legalpresumtionen till förmån för gemenskapsinstitutionernas rättsakter (se, bland annat, dom av den 15 juni 1994 i mål C-137/92 P, kommissionen mot BASF m.fl., REG 1994, s. I-2555, punkt 48) att konstatera att förstainstansrätten inte tillmätte denna någon faktisk eller rättslig betydelse. Rätten fastställde att bestyrkandet skett i vederbörlig ordning uteslutande på grundval av rättens egen bedömning av sakomständigheterna och bevisen.

47 Således skall den andra grundens andra del, i den mån den avser nämnda bedömning, inte tillmätas någon betydelse.

48 Domstolen finner alltså att den andra delgrunden innefattar dels invändningar som inte skall prövas, dels invändningar som inte skall tillmätas någon betydelse.

49 Den andra grunden skall följaktligen till viss del inte tas upp till prövning och kan i övrigt inte leda till bifall för talan.

Den tredje grunden

50 Enligt den tredje grunden åsidosatte förstainstansrätten artikel 33 i EKSG-fördraget, genom att överskrida sina befogenheter för prövning av det omtvistade beslutet.

51 Artikel 33 första och andra styckena i EKSG-fördraget är avfattad enligt följande:

"Domstolen skall vara behörig att pröva ogiltighetstalan, som väcks av en av medlemsstaterna eller av rådet mot kommissionens beslut och rekommendationer rörande bristande behörighet, åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, åsidosättande av fördraget eller av någon bestämmelse som gäller dess tillämpning eller rörande maktmissbruk. Domstolens prövning får dock inte innefatta en värdering av den genom ekonomiska sakförhållanden och omstän-

digheter uppkomna situationen, som föranlett dessa beslut eller rekommendationer, om det inte hävdas att kommissionen gjort sig skyldig till maktmissbruk eller uppenbart åsidosatt fördragets bestämmelser eller någon bestämmelse som gäller dess tillämpning.

Företag eller sammanslutningar som avses i artikel 48 får på lika villkor föra talan mot beslut och rekommendationer, som är riktade till dem, eller mot allmänna beslut och rekommendationer, som de anser innebär maktmissbruk gentemot dem."

52 Grunden avser punkt 392 i den överklagade domen som är avfattad enligt följande:

"Det skall således fastslås att i punkterna 263—272 i [det omtvistade] beslutet ansågs de omtvistade systemen för utbyte av information utgöra självständiga överträdelser av artikel 65.1 i fördraget. De argument som kommissionen anförde i sitt svar av den 19 januari 1998 och vid förhandlingen skall således inte beaktas, eftersom de syftar till att ändra denna rättsliga bedömning."

53 Klaganden har hävdat att förstainstansrätten överskred gränserna för sina befogenheter enligt artikel 33 i EKSG-fördraget när den i punkt 392 i den överklagade domen korrigerade det omtvistade beslutet genom att tolka detta på ett sätt som inte överensstämmer med dess innehåll i fråga om kommissionens förklaringar och beslutets ordalydelse. Förstainstansrätten slog nämligen fast att kommissionen hade klassificerat informationsutbytet som en självständig överträdelse, medan kommissionen själv som svar på förstainstansrättens fråga förklarade att den utgick ifrån att informationsutbytet var en del av mera vittgående överträdelser, bland annat avtal om fastställande av priset och uppdelning av marknaden, eftersom informationsutbytet hade underlättat att dessa avtal slöts.

54 Enligt kommissionen kan denna grund inte tas upp till sakprövning eftersom kommissionens kvalificering av systemet för informationsutbyte inte är en rättslig fråga utan en faktisk sådan som domstolen inte får pröva. Kommissionen har i andra hand gjort gällande att grunden inte skall tillmätas någon betydelse. Överklagandet avser nämligen det omtvistade beslutet och inte de förklaringar som kommissionens företrädare lämnat under förfarandet, vilka för övrigt inte skall beaktas av förstainstansrätten.

Domstolens bedömning

55 Domstolen påpekar att klaganden inte har visat, eller ens försökt att visa, på vilket sätt förstainstansrätten skulle ha åsidosatt artikel 33 i EKSG-fördraget och överskridit sina befogenheter när den hellre tolkade det omtvistade beslutet själv än satte tilltro till förklaringarna som lämnats i svaret av den 19 januari 1998 och av kommissionens företrädare vid förhandlingen.

56 Domstolen anser det i detta avseende vara tillräckligt att konstatera att förstainstansrätten själv får tolka en gemenskapsakt när den dömer i ett mål om ogiltigförklaring av densamma.

57 Därav följer att förstainstansrätten inte överskred sina befogenheter när den tolkade det omtvistade beslutet, och att talan inte kan bifallas på den tredje grunden.

Den fjärde grunden

58 Den fjärde grunden avser att förstainstansrätten åsidosatte artikel 65.1 i EKSG-fördraget. Klaganden har med grundens första del lastat förstainstans-

rätten för att felaktigt ha ansett informationsutbytet utgöra en självständig överträdelse och, med grundens andra del, för att ha gjort en felaktig tolkning av begreppet "normal konkurrens".

Den fjärde grundens första del

59 Den fjärde grundens första del avser att förstainstansrätten åsidosatte artikel 65.1 i EKSG-fördraget när den antog att den självständiga överträdelsen av informationsutbytet som ifrågasatts genom den tredje grunden hade bevisats. Förstainstansrätten hade nämligen varken rättfärdigat eller visat de påstådda effekterna på konkurrensen av informationsutbytet.

60 Denna delgrund avser punkterna 393—412 i den överklagade domen och särskilt punkterna 401 och 406.

61 Förstainstansrätten erinrade i punkt 393 i den överklagade domen om att "artikel 65.1 i fördraget är baserad på uppfattningen att varje företag skall på ett självständigt sätt fastställa den politik som det avser att föra på den gemensamma marknaden".

62 Rätten konstaterade i följande punkter i den överklagade domen detaljrikedomen hos de uppgifter som spreds (punkt 394), deras aktualitet och den täta förekomsten av dessa (punkterna 395—397), den omständigheten att uppgifterna endast delgavs ett visst antal producenter, men inte till konsumenter och andra konkurrenter (punkt 398), de berörda produkternas enhetliga karaktär (punkt 399) och marknadens oligopolstruktur som i sig kan minska konkurrensen (punkt 400).

63 Förstainstansrätten slog således fast följande i punkt 401 i den överklagade domen:

"De omständigheter som angavs i punkterna 49—60 i beslutet bekräftar att de omtvistade systemen klart påverkade självständigheten i deltagarnas beslut med hänsyn till alla omständigheter i detta fall, i synnerhet uppgifternas aktualitet och fördelning, som endast var avsedda för producenterna, produkternas karaktär och graden av koncentration på marknaden."

64 Rätten påpekade dessutom i punkt 402 i den överklagade domen att de uppgifter som spridits varit föremål för regelbundna diskussioner inom Eurofers stålbalkskommission (nedan kallad stålbalkskommissionen), vid vilka anmärkningar riktades mot vissa företag. Rätten drog härav i punkt 403 i den domen slutsatsen att informationen som mottagits inom ramen för de omtvistade systemen påtagligt kunde påverka företagens uppträdande.

65 Förstainstansrätten konstaterade i punkt 404 i den överklagade domen att den ömsesidiga kontroll som ingår i detta informationsutbyte företrädesvis skedde enligt kommissionens tidigare riktlinjer, vilket syftade till att bevara "traditionella handelsflöden".

66 Rätten fastslog följande i punkt 406 i den överklagade domen:

"Av detta följer att de omtvistade systemen för utbyte av information klart minskade självständigheten i de beslut som de deltagande företagen fattade, genom att konkurrensens normala risker ersattes med ett praktiskt inbördes samarbete."

67 Klaganden har hävdat att det ifrågavarande informationsutbytet inte i föreliggande mål berör priserna utan avser insamling av statistikuppgifter avseende beställda och levererade kvantiteter. Ett sådant utbyte stimulerar nämligen i princip konkurrensen.

68 Klaganden har gjort gällande att förstainstansrätten inte gjorde någon klar åtskillnad mellan, å ena sidan, de samordnade förfaranden som utgör en överträdelse av artikel 65.1 EKSG och, å andra sidan, ett självständigt system för informationsutbyte. Ett system för informationsutbyte genom vilket ett rättsstridigt samordnat förfarande inrättas eller kontrolleras utgör enligt klaganden inte någon självständig överträdelse av nämnda bestämmelse och det fordras inte någon särskild rättslig bedömning. För att ett system för informationsutbyte skall kunna anses som en självständig överträdelse såsom förstainstansrätten i punkt 392 i den överklagade domen slog fast, måste systemets konkurrensbegränsande verkan härröra från systemet i sig, och i förekommande fall från marknadens allmänna struktur, och inte från en kombination av systemet för informationsutbyte och ett påstått samordnat förfarande i fråga om priser.

69 Klaganden anser att förstainstansrätten felaktigt hämtade stöd i rättspraxis avseende marknaden för traktorer (förstainstansrättens domar av den 27 oktober 1994 i mål T-34/92, Fiatagri och New Holland Ford mot kommissionen, REG 1994, s. II-905, svensk specialutgåva, volym 16, s. II-87, och i mål T-35/92, Deere mot kommissionen, REG 1994, s. II-957, svensk specialutgåva, volym 16, s. II-129, samt domstolens dom av den 28 maj 1998 i mål C-7/95 P, Deere mot kommissionen, REG 1998, s. I-3111, och i mål C-8/95 P, New Holland Ford mot kommissionen, REG 1998, s. I-3175) när den antog att marknaden för stålbalkar liksom marknaden för traktorer utgjorde en snäv oligopolstruktur, och genom att på detta sätt motivera bedömningen att systemen med informationsutbyte, även betraktat helt för sig, utgör en överträdelse av konkurrensrätten. Som förstainstansrätten själv slog fast i punkt 400 i den överklagade domen innehade de tio största företagen som deltog i detta utbyte endast två tredjedelar av marknaden för stålbalkar, vilket är kännetecknande för en hård konkurrens mellan flera olika företag. Detta utesluter under alla förhållanden antagandet om en enkel oligopolstruktur och än mer antagandet om en starkt koncentrerad marknad.

70 Kommissionen har hävdat att invändningarna som riktas mot punkt 401 och följande punkter i den överklagade domen inte skall tillmätas någon betydelse eftersom förstainstansrätten, i motsats till vad klaganden har påstått, i dessa slog fast att systemen för informationsutbyte som sådana hämmade konkurrensen.

71 Enligt kommissionen kan klagandens invändningar mot förstainstansrättens konstateranden angående strukturen av marknaden för stålbalkar inte tas upp till sakprövning, eftersom de riktas mot bedömningar av sakomständigheterna. Kommissionen har vidare anfört att klaganden själv klassificerade marknaden för stålbalkar som en oligopolmarknad i punkt 80 i ansökan av den 8 april 1994, genom vilken klaganden väckte talan i första instans.

72 Kommissionen har även bestridit klagandens invändningar angående hänvisningen till mål avseende marknaden för traktorer. I de av förstainstansrätten meddelade domarna i dessa mål, som nämns i punkt 69 i förevarande dom, angavs den positiva inverkan på konkurrensen av öppenheten mellan de ekonomiska aktörerna uttryckligen bero på att utbudet på marknaden var splittrat, vilket inte är fallet när det gäller marknaden för stålbalkar.

73 Kommissionen har dessutom hävdat att klaganden endast har invänt mot en enda omständighet, medan förstainstansrätten angav ett stort antal skäl till varför informationsutbytet hade en konkurrensbegränsande verkan. Enligt kommissionen skiljer sig marknaden för stålbalkar från marknaden för traktorer på det sättet att produkterna på förstnämnda marknad är mer enhetliga, vilket begränsar konkurrensen på grund av produkternas egenskaper.

74 Kommissionen har vidare anfört att prövningen av om ett avtal inverkar på konkurrensen fordrar en komplicerad ekonomisk bedömning, och att gemenskapsdomstolarnas kontroll måste begränsas till att endast avse huruvida reglerna för handläggning och motivering har följts, att de faktiska omständigheter som lagts till grund för det omtvistade valet är materiellt riktiga, att bedömningen av dessa omständigheter inte är uppenbart oriktig och att det inte har förekommit

maktmissbruk. Klaganden har emellertid inte på något sätt visat att förstainstansrätten åsidosatte något av dessa kriterier vid kontrollen av kommissionens undersökning av det ifrågavarande informationsutbytet.

75 Klaganden har i sin replik gjort gällande att dess invändningar avser de rättsliga följderna av den konstaterade marknadsstrukturen. Det rör sig alltså om en rättsfråga som skall prövas av domstolen.

76 Klaganden har hävdat att jämförelsen av marknaden för stålbalkar med marknaden för traktorer är omotiverad och att kriteriet avseende produkternas enhetlighet inte är relevant i föreliggande fall. I beslutet som gav upphov till domarna och som citeras i punkt 69 i förevarande dom behandlade nämligen kommissionen traktorer som enhetliga produkter eftersom de fyllde samma funktioner och kunde kombineras med hela serien av dragbara lantbruksredskap. Strukturen på den marknad som var föremål för dessa domar var av exceptionell natur, vilket inte är fallet i föreliggande mål.

Domstolens bedömning

77 Domstolen påpekar inledningsvis att den fjärde grundens första del inte ens indirekt kan tjäna som underlag för att vid prövningen av den tredje grunden ifrågasätta förstainstansrättens konstaterande att informationsutbytet anses vara en självständig överträdelse i det omtvistade beslutet.

78 Domstolen erinrar dessutom om att även om den generellt sett gör en fullständig prövning av huruvida villkoren för tillämpning av bestämmelserna i EG- och

EKSG-fördragen är uppfyllda, skall dess prövning av kommissionens komplicerade ekonomiska bedömningar endast avse en kontroll av att reglerna för handläggning och för motivering har följts, att de faktiska omständigheter som lagts till grund för det omtvistade valet är materiellt riktiga, att bedömningen av dessa omständigheter inte är uppenbart oriktig och att det inte förekommit maktmissbruk (se, för ett liknande resonemang angående artikel 85 i EG-fördraget (nu artikel 81 EG), dom av den 11 juli 1985 i mål 42/84, Remia m.fl. mot kommissionen, REG 1985, s. 2545, punkt 34, svensk specialutgåva, volym 8, och av den 17 november 1987 i de förenade målen 142/84 och 156/84, BAT och Reynolds mot kommissionen, REG 1987, s. 4487, punkt 62).

79 En sådan regel finns inskriven i EKSG-fördraget, artikel 33 första stycket, i vilken det föreskrivs att "domstolens prövning... dock inte [får] innefatta en värdering av den genom ekonomiska sakförhållanden och omständigheter uppkomna situationen, som föranlett dessa beslut eller rekommendationer, om det inte hävdas att kommissionen gjort sig skyldig till maktmissbruk eller uppenbart åsidosatt fördragets bestämmelser eller någon bestämmelse som gäller dess tillämpning".

80 Det är mot bakgrund av dessa omständigheter som denna del av grunden skall prövas.

81 Enligt den rättspraxis angående traktormarknaden som nämnts i punkt 69 i föreliggande dom, i vilken förstainstansrätten och domstolen för första gången prövade ett avtal om informationsutbyte inom ramen för EG-fördraget, och vars allmänna överväganden kan överföras på EKSG-fördraget, strider ett sådant avtal mot konkurrensbestämmelserna när systemet för utbyte av information på ett skadligt sätt påverkar eller undanröjer graden av osäkerhet om den ifrågavarande marknadens funktion och följaktligen begränsar konkurrensen mellan företagen (se särskilt domen i det ovannämnda målet Deere mot kommissionen, punkt 90).

82 Kriterierna för samordning och samarbete som utgör konkurrensbegränsande samverkan förutsätter nämligen inte att en riktig "plan" skall ha utarbetats, utan skall uppfattas mot bakgrund av vad som avses med konkurrens i EG- och EKSG-fördragens bestämmelser. Enligt fördragen skall varje ekonomisk aktör självständigt definiera den politik som den avser att följa på den gemensamma marknaden och de villkor som den avser att reservera för sina kunder (domen i det ovannämnda målet Deere mot kommissionen, punkt 86 och där angiven rättspraxis).

83 Även om det är riktigt att detta krav på självständighet inte utesluter att aktörerna har rätt att rationellt anpassa sig till det konstaterade uppträdandet eller förutse sina konkurrenters uppträdande, hindrar det emellertid strikt att det förekommer direkt eller indirekt kontakt mellan sådana aktörer, vilken har till syfte eller resultat att utmynna i konkurrensvillkor som inte motsvarar de normala villkoren på marknaden i fråga med beaktande av de tillhandahållna produkternas eller tjänsternas beskaffenhet, hur betydelsefulla och hur många företagen var och nämnda marknads volym (domen i det ovannämnda målet Deere mot kommissionen, punkt 87 och där angiven rättspraxis.

84 Domstolen bekräftade i punkterna 88—90 i domen i det ovannämnda målet Deere mot kommissionen det allmänna antagande som förstainstansrätten stödde sig på i sitt resonemang, nämligen att

— de ekonomiska aktörernas marknadskännedom på en verkligen konkurrensbetonad marknad i princip kan bidra till en hårdare konkurrens mellan leverantörerna, eftersom den omständigheten att en ekonomisk aktör tar hänsyn till den information om marknadens funktion som han har tillgång till tack vare systemet om utbyte av information för att anpassa sitt uppträdande på marknaden i ett sådant fall, med beaktande av utbudets splittrade karaktär, inte kan minska eller undanröja de övriga ekonomiska aktörernas osäkerhet i dess helhet vad gäller förutsebarheten av deras konkurrenters uppträdande, men

— utbytet av information om marknaden på en starkt koncentrerad oligopolistisk marknad, såsom marknaden i fråga, kan emellertid göra det möjligt för företagen att få kännedom om sina konkurrenters marknadsställning och deras kommersiella strategi och således på ett påtagligt sätt påverka den konkurrens som förekommer mellan de ekonomiska aktörerna.

85 Domstolen påpekade vidare i punkt 89 i domen i det ovannämnda målet Deere mot kommissionen att förstainstansrätten borde ha beaktat att den information som utbytet avsåg var hemlig och detaljerad, att den lämnades regelbundet och att informationen endast var ämnad för företag som deltar i utbytet, med uteslutande av deras konkurrenter och konsumenterna.

86 I motsats till vad klaganden har hävdat kan ett system för informationsutbyte utgöra ett åsidosättande av konkurrensbestämmelser även om den ifrågavarande marknaden inte utgör en starkt koncentrerad oligopolistisk marknad. Förstainstansrätten slog visserligen i sin dom i det ovannämnda målet Deere mot kommissionen, vilken fastställdes av domstolen i domen i det ovannämnda målet Deere mot kommissionen, fast att marknaden för traktorer hade denna karaktär. I dessa domar beaktas emellertid ett antal kriterier i detta avseende, varvid den enda allmänna principen i fråga om marknadsstrukturen är att utbudet inte får vara splittrat.

87 Härav följer att förstainstansrätten, genom att låta ett av kriterierna för bedömningen utgöras av den berörda marknadens oligopolstruktur, utan att därvid söka fastställa att det var fråga om en starkt koncentrerad marknad, inte åsidosatte artikel 65.1 i EKSG-fördraget såsom den skall tolkas i ljuset av domstolens rättspraxis avseende informationsutbyte.

88 Domstolen påpekar i fråga om fastställandet av att stålbalksmarknaden i föreliggande fall hade en oligopolstruktur, endast att det var fråga om en bedömning av de faktiska omständigheterna, vilken inte omfattas av domstolens kontroll inom ramen för ett överklagande. Detta följer också av konstaterandet i fråga om produkternas enhetliga karaktär.

89 Med hänsyn till den rättspraxis som angivits i punkterna 81—85 i föreliggande mål och med beaktande av de olika konstateranden som förstainstansrätten gjorde i punkterna 394—400 i den överklagade domen, av vilka det framgår att de ifrågavarande systemen för informationsutbyte minskade osäkerheten angående marknadens funktion, fann förstainstansrätten på goda grunder i punkt 401 i samma dom att dessa system klart påverkade självständigheten i deltagarnas beslut. Med hänsyn till vad som slagits fast i punkterna 402—404 i nämnda dom hade förstainstansrätten fog för sitt konstaterande i punkt 406 i samma dom att självständigheten i beslut som fattas av de företag som deltog i systemet klart hade minskat.

90 Av dessa överväganden följer att den fjärde grundens första del inte skall tillmätas någon betydelse.

Den fjärde grundens andra del

91 Klaganden har genom den fjärde grundens andra del hävdat att förstainstansrätten åsidosatte artikel 65.1 i EKSG-fördraget när den gjorde en felaktig tolkning av begreppet normal konkurrens. Till följd härav fann förstainstansrätten att bestämmelsen överträtts genom informationsutbytet och det förbjudna agerandet rörande prisfastställelsen och harmoniseringen av tilläggen.

92 Enligt klaganden skall normal konkurrens i den mening som avses i EKSG-fördraget förstås som en konkurrenssituation som i ett konkret fall följer av samtliga allmänna och särskilda villkor som gäller inom ramen för detta fördrag.

93 Klaganden anser i detta avseende att den normala konkurrensen i den mening som avses i artikel 65.1 i EKSG-fördraget mellan juli 1988 och juni 1990 styrdes genom ett övervakningssystem som upprättats av kommissionen och som förutsatte ett utbyte mellan de deltagande företagen av individuella uppgifter om kvantiteter. Genom att klassificera utbytet av information om order och leveranser som en överträdelse av konkurrensrätten, gjorde sig förstainstansrätten skyldig till en felaktig rättstillämpning.

94 När det gäller det påstådda förbjudna agerandet i form av prisfastställelse missbedömde förstainstansrätten den omständigheten att en situation som kommissionen godtagit och uppmuntrat skall anses utgöra en del av den "normala konkurrensen". Förstainstansrätten borde ha kommit till slutsatsen att företagen inom ramen för denna konkurrens beviljades ett handlingsutrymme som även omfattade det omtvistade agerandet.

95 Klaganden har också riktat invändningar mot punkt 262 i den överklagade domen, där förstainstansrätten slog fast att det fanns ett avtal om pris i den mening som avses i artikel 65.1 i EKSG-fördraget, medan det samarbete som de berörda företagen påstås ha haft inte gick längre än det agerande som förstainstansrätten slutligen fann vara lagenligt och vars ändamål var att åstadkomma ett visst samförstånd avseende den framtida inriktningen på marknaden.

96 Klaganden har dessutom hävdat att förstainstansrätten motsade sig själv. Å ena sidan bekräftade rätten i punkt 318 i den överklagade domen att det i bestämmelserna i EKSG-fördraget inte finns något förbud mot samordnade förfaranden avseende prisfastställelse. Å andra sidan klassificerade rätten meningsutbytet avseende priskalkylerna som samordnade förfarandena i punkt 645 i nämnda dom. Dessa kalkyler ansåg den tidigare tjänstemannen Kutscher vid GD III, vilken hördes som vittne av förstainstansrätten, var lagenliga. Rätten slog dock, bland annat i punkt 534 i den domen, fast att kommissionen inte känt till åsidosättandena av artikel 65.1 i EKSG-fördraget.

97 Dessa överväganden gäller även för överenskommelser avseende tilläggen. Förstainstansrätten åsidosatte också artikel 65.1 i EKSG-fördraget när den i punkt 330 i den överklagade domen klassificerade dessa överenskommelser som överträdelser av nämnda bestämmelse.

98 Kommissionen har erinrat om att det inte är den som avgör räckvidden av begreppet normal konkurrens, sådant det definieras i EKSG-fördraget. Det är alltså meningslöst att efterforska om utbytet av individuell information, sådant det i föreliggande fall har definierats av GD III, var nödvändigt för samarbetet med kommissionen.

99 Kommissionen har i det avseendet hävdat att det inte är motsägelsefullt att beakta den situation som godtagits av GD III för att bedöma överträdelsens ekonomiska inverkan utan att begreppet normal konkurrens, i den mening som avses i EKSG-fördraget, därvid ifrågasätts.

100 Samma argument gäller i fråga om överenskommelserna och de samordnade förfarandena avseende prisfastställelse. I den mån som klaganden har invänt mot konstaterandet i punkt 262 i den överklagade domen, enligt vilket företagen träffade överenskommelser om priserna, kan denna del av grunden inte tas upp till sakprövning, eftersom den avser förstainstansrättens fastställelse av sakomständigheterna och dess bevisprövning.

Domstolens bedömning

101 Domstolen påpekar inledningsvis att som framgår av artikel 32d.1 KS, artikel 51 första stycket i EKSG-stadgan för domstolen och artikel 112.1 första stycket c i

domstolens rättegångsregler skall det i ett överklagande klart anges på vilka punkter den dom som det yrkas upphävning av ifrågasätts samt de rättsliga grunder som särskilt åberopas till stöd för detta yrkande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 januari 2002 i mål C-248/99 P, Frankrike mot Monsanto och kommissionen, REG 2002, s. I-1, punkt 68).

102 En tolkningssvårighet i förevarande fall är att klaganden påstår sig ifrågasätta förstainstansrättens tolkning av begreppet normal konkurrens, i den mening som avses i artikel 65.1 i EKSG-fördraget, medan den i sin grund inte har anfört några anmärkningar mot punkterna 300—320 i den överklagade domen. Förstainstansrätten fann i dessa punkter att begreppet normal konkurrens, i den mening som avses i denna bestämmelse, skall tolkas på samma sätt som motsvarande begrepp i artikel 85 i EG-fördraget, och rätten slog i punkt 320 i samma dom fast att kommissionen varken har åsidosatt betydelsen av artikel 65.1 i EKSG-fördraget, eller tillämpat artikel 85.1 i EG-fördraget felaktigt i förevarande mål.

103 Försåvitt denna del av grunden skall förstås så att den avser att GD III deltagit i de överträdelser som klaganden påstås ha begått, erinrar domstolen emellertid om att klaganden inte har anfört något argument för att ifrågasätta förstainstansrättens bedömning i punkterna 490—556 i den överklagade domen. I dessa punkter visade rätten att de berörda företagen för kommissionen hade hemlighållit förekomsten och omfattningen av de samtal som de hållit, vilka hämmat konkurrensen, och de överenskommelser som de träffade. Förstainstansrätten preciserade i punkt 554 i denna dom att bestämmelserna i artikel 65.4 i EKSG-fördraget i vilket fall som helst har ett objektivt innehåll som det åligger såväl företagen som kommissionen att iaktta, och kommissionen kan inte befria dem från denna skyldighet

104 Av detta följer att klagandens påstående, att förstainstansrätten gjorde sig skyldig till en felaktig rättstillämpning vid sin tolkning av begreppet normal konkurrens, i den mening som avses i artikel 65.1 i EKSG-fördraget, när den inte beaktade den av kommissionen godtagna och uppmuntrade konkurrenssituationen, inte skall tillmätas någon betydelse.

105 Domstolen konstaterar slutligen att denna del av grunden innehåller invändningar mot spridda konstateranden som förstainstansrätten gjorde i den överklagade domen, men den innehåller inte en sammanställning av sammanhängande rättsliga argument mot framför allt den bedömning som förstainstansrätten gjorde av begreppet normal konkurrens, i den mening som avses i artikel 65.1 i EKSG-fördraget, vare sig i fråga om tolkningen av rättsregeln eller av dess tillämpning i det föreliggande fallet med hänsyn till GD III:s agerande.

106 Den fjärde grundens andra del är för oklart formulerad för att kunna besvaras och kan därför inte prövas.

107 Den fjärde grunden skall med hänsyn till de ovan anförda omständigheterna delvis avvisas och i övrigt inte leda till bifall för talan.

Den femte grunden

108 Klaganden har med sin femte grund hävdat att förstainstansrätten åsidosatte artikel 65.5 i EKSG-fördraget, enligt vilken kommissionen får bötfälla företag, liksom principen om vårdslöshet, eftersom den överdrev räckvidden av klagandens vårdslöshet. Förstainstansrätten underlät bland annat att beakta följderna av konstaterandet att begreppet normal konkurrens, i den mening som avses i punkt 1 i denna artikel, är oklart, och rätten antog felaktigt att klaganden var fullt medveten om att dess agerande var rättsstridigt.

109 När förstainstansrätten i punkterna 411, 504, 514, 589 och 590 i den överklagade domen fann att överträdelserna var uppenbara, motsade den vad den fastställt i punkt 643 i den överklagade domen, nämligen att GD III:s

agerande inom ramen för den övervakning som kommissionen iscensatte från och med mitten av år 1988 till och med utgången av år 1990 medförde "en viss tvetydighet" i begreppet normal konkurrens, i den mening som avses i EKSG-fördraget.

110 Klaganden har dessutom påpekat att med den osäkerhet som rådde på det rättsliga området vid tidpunkten för de kritiserade omständigheterna kunde GD III:s allmänna uppmuntran till företagen att iaktta konkurrensbestämmelserna inte ge klaganden anledning att uppfatta sitt agerande som rättsstridigt.

111 Klaganden har för övrigt bestridit "uppsåtet att förtiga uppgifter", som den skulle ha haft enligt vad förstainstansrätten angav i punkt 552 och följande punkter i den överklagade domen. Det övervakningssystem som kommissionen införde medförde nämligen att företagen oundvikligen skulle samla och förbereda den information som kommissionen krävde. Den information som utbyttes mellan företagen var inte identisk med den information som GD III fick, eftersom sistnämnda information utgjordes av övergripande information, som i allt väsentligt var mer allmänt hållen och mindre preciserad.

112 Kommissionen har hävdat att denna grund inte kan prövas eftersom klaganden, genom att ifrågasätta förstainstansrättens slutsats att klara överträdelser förelåg, att det fanns konkreta överenskommelser om fastställelse av priser, att ett system för utbyte av information rörande leveranser införts eller att det förelåg uppsåt att förtiga uppgifter, har ifrågasatt fastställandet och bedömningen av faktiska omständigheter, något som uteslutande tillkommer förstainstansrätten. Grunden skall i vilket fall som helst lämnas utan avseende då klaganden inte bestraffades för förfaranden där det var osäkert om de var rättsenliga men för allvarliga överträdelser av bestämmelsen om förbud mot samordnade förfaranden, beträffande vilken klaganden inte kunde ha misstagit sig.

Domstolens bedömning

113 Domstolen konstaterar att när förstainstansrätten i punkt 553 i den överklagade domen slog fast att de berörda företagen hade åsidosatt konkurrensbestämmelserna "genom att sätta upp en ridå som var avsedd att skydda mot vaksamhet hos de tjänstemän vid GD III som ansvarade för övervakningen av marknaden", skedde detta i punkterna 491—551 i den domen först efter en minutiös prövning av en mängd sakomständigheter och bevis.

114 I punkt 516 i den överklagade domen påtalade förstainstansrätten bland annat att "[v]arken handlingarna i målet som parterna ingav till förstainstansrätten eller de bevisupptagningsåtgärder och åtgärder för processledning som förstainstansrätten har vidtagit, har gjort det möjligt att styrka att GD III hade kännedom om de överträdelser av artikel 65 i fördraget som lades sökanden till last, eller *a fortiori* att GD III införde, uppmuntrade eller översåg med överträdelserna".

115 Rätten betonade också i punkt 552 i den överklagade domen att stålindustriföretagen och deras yrkessammanslutning Eurofer hade förtigit att det hade förekommit vissa samtal med kommissionens tjänstemän och vilken omfattning dessa samtal hade haft.

116 Med hänsyn till samtliga dessa sakomständigheter och denna bevisning slog förstainstansrätten på goda grunder i punkt 553 i den överklagade domen fast att företagen inte kunde frigöra sig från sin skyldighet att iaktta artikel 65.1 i EKSG-fördraget genom att åberopa att tjänstemännen vid GD III kände till eller borde ha känt till deras förfarande.

117 Domstolen påpekar i fråga om punkt 643 i den överklagade domen, i vilken förstainstansrätten slog fast att "GD III [genom sitt agerande införde] en viss tvetydighet i begreppet 'den normala konkurrensen' i den mening som avses i EKSG-fördraget", att den ingår i den del av den överklagade domen som av förstainstansrätten ägnades åt undersökningen av överträdelsernas ekonomiska inverkan i syfte att bedöma om böterna hade fastställts till ett oproportionerligt belopp (punkterna 632—646 i den överklagade domen).

118 I den delen av den överklagade domen prövade förstainstansrätten således ett av de kriterier som vanligtvis används vid bedömningen av hur allvarlig en överträdelse är, genom att i punkt 635 i den domen framhålla att en överträdelse av artikel 65.1 i EKSG-fördraget kan konstateras och böter påföras med stöd av punkt 5 i den artikeln, även om konkurrensen inte begränsas. Som rätten angav i punkt 636 i den överklagade domen är verkan av ett konkurrensbegränsande förfarande alltså inte ett avgörande kriterium vid bedömningen av om bötesbeloppet är skäligt. Omständigheter som rör avsikten kan vara viktigare än nämnda verkan, framför allt när det rör sig om överträdelser som i sig är allvarliga, såsom fastställelse av priser och uppdelning av marknaden, vilket förekommit i föreliggande fall.

119 Den mening i punkt 643 som klaganden citerat kan inte läsas för sig utan måste sättas tillbaka i förstainstansrättens resonemang. Rätten fortsatte dock i samma punkt med att ange att med hänsyn till kommissionens agerande kunde inverkan av de överträdelser som skett i förevarande mål inte fastställas genom en jämförelse av den situation som följer av nämnda konkurrensbegränsande avtal med den situation som skulle ha förelegat om det inte hade funnits några kontakter mellan företagen. Enligt förstainstansrätten var det mer relevant att jämföra den situation som följer av de konkurrensbegränsande avtalen med den situation som förutsågs och godtogs av GD III, där företagen förväntades att samlas och inleda allmänna diskussioner, i synnerhet avseende deras framtida prisprognoser.

120 Förstainstansrätten beaktade alltså, utan att därvid motsäga sig själv, kommissionens agerande för att utvärdera de ekonomiska konsekvenserna av över-

trädelserna, varvid den konstaterade att detta agerande inte hade haft någon som helst inverkan på de berörda företagens fulla vetskap om att de kritiserade förfarandena begränsade konkurrensen.

121 Härav följer att talan inte skall bifallas på den femte grunden.

Den sjätte grunden

122 Också den sjätte grunden avser ett åsidosättande av artikel 65.5 i EKSG-fördraget, och den gäller bedömningen av ansvaret i fråga om informationsutbytet. Grunden avser punkterna 644 och 649 i den överklagade domen, vilka har följande avfattning:

"644 I det avseendet kan det inte uteslutas att även utan avtal av det slag som slöts inom stålbalkskommissionen i förevarande mål, hade utbyten av ståndpunkter mellan företagen avseende deras 'prognoser' i fråga om priser, av det slag som GD III ansåg var tillåtna, kunnat underlätta att de berörda företagen antog ett samordnat uppträdande på marknaden. Om det antas att företagen skulle ha nöjt sig med ett allmänt utbyte av ståndpunkter som inte var bindande avseende deras förväntningar i fråga om priser, enbart i syfte att förbereda konsultationsmötena med kommissionen, och om de hade avslöjat för kommissionen den exakta karaktären av de förberedande mötena, är det inte uteslutet att sådana kontakter mellan företagen, som godtogs av GD III, hade kunnat förstärka en viss överensstämmelse mellan uppträdandet på marknaden, i synnerhet vad gäller de prishöjningar som åtminstone delvis orsakades av den gynnsamma ekonomiska konjunkturen år 1989.

...

649 Av de skäl som anges i punkt 385 och följande punkter ovan, har förstainstansrätten redan fastslagit att sökandens deltagande i systemen för utbyte av information som anges i punkterna 263—272 i [det omtvistade] beslutet skall anses utgöra en självständig överträdelse av artikel 65.1 i fördraget. Av detta följer att det var riktigt av kommissionen att beakta denna särskilda överträdelse vid beräkningen av det bötesbelopp som påfördes sökanden."

123 Klaganden har som en första del av grunden hävdat att förstainstansrätten vid sin bedömning av de påförda bötesbeloppet felaktigt avgränsade sina överväganden rörande det av kommissionen införda övervakningssystemets inverkan på den normala konkurrensen till att endast avse överenskommelserna om prisfastställelse. Bedömningen borde även ha avsett informationsutbytet.

124 Som en andra del av grunden har klaganden hävdat att förstainstansrätten åsidosatte artikel 65.5 i EKSG-fördraget genom att i punkt 649 i den överklagade domen klassificera informationsutbytet som en särskild överträdelse, och genom att tillåta att denna särskilda överträdelse beaktades vid beräkningen av böterna, medan informationsutbytet endast hade en subsidiär ställning i förhållande till övriga överträdelser.

125 Kommissionen har gjort gällande att de skäl som förstainstansrätten angav för att sänka bötesbeloppet avseende överenskommelserna om fastställelse av priser, inte gäller för det ifrågasatta systemet för informationsutbyte. Det framgår nämligen inte någonstans i den överklagade domen att utbytet av den individuella informationen var nödvändigt inom ramen för övervakningssystemet. Företagen kunde ha nöjt sig med att hålla de individuella uppgifterna tillgängliga vid en central tjänst med tystnadsplikt, vilken endast skulle ha tillhandahållit uppgifter i sammanställd form.

Domstolens bedömning

126 Domstolen påpekar att klaganden genom grundens första del också har invänt mot förstainstansrättens bedömning i den del av den överklagade domen som avser prövningen av överträdelsernas ekonomiska inverkan, i syfte att bedöma om böterna fastställts till ett oproportionerligt belopp. Klaganden har hävdat att förstainstansrätten i fråga om informationsutbytet inte beaktade att överträdelsens ekonomiska verkningar var identiska med verkningarna av ett agerande som föreskrivits och godtagits av kommissionen, något som rätten gjorde i fråga om överenskommelserna om prisfastställelse.

127 Förstainstansrätten fann nämligen i punkt 644 i den överklagade domen att det kan vara ekonomiskt motiverat att, vid bedömningen av verkningarna av en överenskommelse om prisfastställelse, beakta företagens utbyte av ståndpunkter avseende deras prisprognoser, vilka GD III ansåg var tillåtna eftersom ett sådant utbyte av ståndpunkter nämligen kunde föranleda företagen att uppträda samordnat med samma ekonomiska verkan som en sådan överenskommelse, men utan att detta för den skull utgjorde ett konkurrensbegränsande förfarande i strid med EKSG-fördraget.

128 Domstolen erinrar emellertid om att klaganden inte har visat att det förekom något informationsutbyte som av kommissionen skulle ha ansetts lagenligt, och inte heller att ett sådant utbyte skulle ha kunnat föranleda ett samordnat uppträdande med samma ekonomiska verkan som det ifrågasatta systemet för informationsutbyte.

129 Som framgår av punkt 544 i den överklagade domen avsåg det enda informationsutbyte rörande order och leveranser som var känt för kommissionen snabbstatistik "som var förenad på företagsnivå och som var fördelad per produkt och per nationell destinationsmarknad, så att inget av företagen kunde beräkna konkurrenternas marknadsandelar".

130 Även om förstainstansrätten i punkt 407 i den överklagade domen ansåg att de omtvistade informationssystemen inte omfattades av vad som enligt kommissionen var tillåtet i fråga om informationsutbyte, var det just därför som systemet hade en annan ekonomisk verkan än sådan information som snabbstatistiken, eftersom "de omtvistade systemen klart påverkade självständigheten i deltagarnas beslut" (punkt 401 i den överklagade domen), vilket oundvikligen utesluter alla möjligheter till samordning av enskilda fristående beslut.

131 Härav följer att den första delen av klagandens sjätte grund skall lämnas utan avseende.

132 Domstolen erinrar i fråga om grundens andra del, som avser huruvida klagandens delaktighet i systemen för informationsutbyte skall beaktas vid påföljdsbedömningen, om att förstainstansrätten i punkt 392 i den överklagade domen slog fast att dessa system i det omtvistade beslutet ansågs utgöra självständiga överträdelser. Rätten undersökte i punkterna 393—412 i samma dom om systemen som sådana faktiskt var av konkurrensbegränsande karaktär.

133 Förstainstansrätten godkände alltså på goda grunder i punkt 649 i den överklagade domen att just denna överträdelse beaktades vid beräkningen av bötesbeloppet.

134 Den sjätte grundens andra del skall alltså inte heller den tillmätas någon betydelse.

135 Talan skall således inte bifallas på den sjätte grunden.

Den sjunde grunden

136 Den sjunde grunden avser ett åsidosättande av artikel 15 i EKSG-fördraget genom att förstainstansrätten inte fastställde att det omtvistade beslutet var bristfälligt motiverat i fråga om beräkningen av bötesbeloppet. Klaganden har med denna grund bestridit förstainstansrättens slutsats i punkt 606 i den överklagade domen, att detta beslut innehöll "en tillräcklig och relevant redogörelse för de faktorer som beaktades för den generella bedömningen av hur allvarliga de olika konstaterade överträdelserna var".

137 Klaganden har hävdat att beräkningen av bötesbeloppet i ett beslut av kommissionen skall ges en motivering som i sig låter parterna få kännedom om de kriterier som faktiskt har använts i just deras fall vid beräkningen av bötesbeloppet, liksom hur dessa kriterier har tillämpats. Detta har inte skett i föreliggande fall.

138 Det går nämligen inte att utifrån det omtvistade beslutet avgöra till exempel hur överträdelsens varaktighet fastställdes. Klaganden avser härvid punkt 612 i den överklagade domen, enligt vilken det av "den bedömning av de faktiska omständigheterna som förstainstansrätten har gjort [framgår] att kommissionen i vederbörlig ordning motiverade varaktigheten av de uppträdanden som ansågs utgöra överträdelser i artikel 1 i [det omtvistade] beslutet, genom att antingen hänvisa till de berörda parternas handlingar eller till de referensperioder som berördes av dessa handlingar". Enligt klaganden kan inte ens en fördjupad prövning av detta beslut leda till annat än ett antagande om vilken exakt tidsperiod kommissionen ansåg att överträdelserna förekommit, och denna tidsperiod kan inte i något fall fastställas med säkerhet.

139 När det gäller sifferuppgifterna avseende beräkningen av bötesbeloppet finns enligt klaganden motstridiga uppgifter i punkterna 608 och 609 i den överklagade domen, i vilka förstainstansrätten angav relevant rättspraxis. Också

i punkterna 610 och 611 i den domen, i vilka rätten fann att de sifferuppgifter som kommissionen lämnade under målets handläggning var tillräckliga, förekommer motstridigheter. Motiveringen skulle nämligen ha funnits i beslutet om böternas påförande. Enda sättet för de berörda företagen att i avsaknad härav få uppgift om hur böterna hade beräknats var att väcka talan.

140 Kommissionen har hävdat att förstainstansrätten för varje företag helt korrekt kontrollerade hur olika kriterier för beräkningen av bötesbeloppet hade tillämpats. Rätten undersökte följaktligen i punkterna 607, 614 och 626 i den överklagade domen varje överträdelses varaktighet, faran för att överträdelserna skulle återupprepas och vilket bolagskapital klaganden hade. Grunden skall alltså inte tillmätas någon betydelse i detta avseende.

141 Kommissionen anser att invändningarna mot förstainstansrättens bedömning av överträdelsens varaktighet inte skall tillmätas någon betydelse eftersom de avser en sådan bedömning av de faktiska omständigheterna som endast omfattas av förstainstansrättens behörighet.

142 Kommissionen har i fråga om beräkningen av bötesbeloppet gjort gällande att förstainstansrätten fann att det var önskvärt att den aritmetiska metoden för beräkningen av bötesbeloppet redovisades i beslutet om påförandet av dessa böter, dock utan att kräva att så skulle ske. Rätten ansåg också att de kriterier som användes vid beräkningen av bötesbeloppet fanns angivna i det omtvistade beslutet. Kommissionen anser att den del av grunden inte skall tillmätas någon betydelse.

Domstolens bedömning

143 Domstolen erinrar om att det i artikel 15 första stycket i EKSG-fördraget föreskrivs att "kommissionens beslut, rekommendationer och yttranden skall vara motiverade och hänvisa till de yttranden som kommissionen skall inhämta."

144 Enligt fast rättspraxis har skyldigheten att motivera ett individuellt beslut till syfte att göra det möjligt för EG-domstolen att pröva beslutets lagenlighet och att ge den berörde de upplysningar som är nödvändiga för att denne skall kunna bedöma om beslutet är välgrundat eller om det eventuellt är behäftat med ett sådant fel att det är möjligt att ifrågasätta dess giltighet. Omfattningen av denna skyldighet beror på den ifrågavarande rättsaktens art och på det sammanhang i vilket den antagits (dom av den 7 april 1987 i mål 32/86, Sisma mot kommissionen, REG 1987, s. 1645, punkt 8).

145 Förstainstansrätten fann i punkt 606 i den överklagade domen på goda grunder att punkterna 300—312, 314 och 315 i skälen till det omtvistade beslutet innehåller en tillräcklig och relevant redogörelse för de faktorer som beaktades för den generella bedömningen av hur allvarliga de olika konstaterade överträdelserna var, och att rätten i punkt 607 i samma dom slog fast att det i artikel 1 i det beslutet noga angavs varaktigheten av varje överträdelse som hade beaktats.

146 I punkt 300 i skälen till det omtvistade beslutet erinras nämligen om hur allvarliga överträdelserna varit, och de omständigheter som beaktats när bötesbeloppet fastställdes anges också där. Således beaktades i punkt 301 i skälen den ekonomiska situationen för stålindustrin, i punkterna 302—304 överträdelsernas ekonomiska inverkan, i punkterna 305—307 omständigheten att åtminstone vissa av företagen kände till att deras agerande stred eller hade kunnat strida mot artikel 65 i EKSG-fördraget, i punkterna 308—312 de missförstånd som hade kunnat uppstå under krishanteringen och, i punkt 316, överträdelsernas varaktighet. Det omtvistade beslutet visar dessutom i detalj hur varje företag deltagit i respektive överträdelse.

147 Vad beträffar den omständigheten att det i artikel 1 i det omtvistade beslutet saknas uppgift om datum när de under perioden inträffade överträdelserna påbörjades och upphörde, och det faktum att dessa endast bedömts månadsvis, fann förstainstansrätten på goda grunder att denna redogörelse utgjorde en tillräcklig motivering med hänsyn till de kriterier som skall beaktas vid beräkningen av bötesbeloppet. Det skall dessutom påpekas att redogörelsen för

de faktiska omständigheterna innehåller flera datum som gör det möjligt att identifiera perioderna av överträdelser och att klaganden under alla omständigheter inte har anfört någon omständighet som bevisar att den månadsvisa bedömningen av överträdelsernas varaktighet var oriktig för klagandens del.

148 Det skall konstateras att uppgifterna i det omtvistade beslutet gav det berörda företaget kännedom om motiven för den vidtagna åtgärden, så att det kunde göra sina rättigheter gällande, och gemenskapsdomstolen kan genom uppgifterna utöva sin kontroll av att nämnda beslut är lagenligt. Härav följer att förstainstansrätten inte åsidosatte artikel 15 i EKSG-fördraget när den fann att nämnda beslut var tillräckligt motiverat i fråga om fastställelsen av bötesbeloppet.

149 Domstolen erinrar, i fråga om angivelsen av sifferuppgifter avseende metoden för beräkning av böterna, om att hur användbara och önskvärda sådana uppgifter än må vara är de inte oundgängliga med hänsyn till skyldigheten att motivera ett beslut varigenom böter påförs. Det skall därvid betonas att kommissionen under alla omständigheter självfallet inte skulle kunna avsäga sig sin befogenhet att göra skönsmässiga bedömningar genom att uteslutande och rutinmässigt hänvisa till matematiska formler (dom av den 16 november 2000 i mål C-291/98 P, Sarrió mot kommissionen, REG 2000, s. I-9991, punkterna 75—77, och domen i det ovannämnda målet Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen, punkt 464).

150 Förstainstansrätten erinrade, i punkterna 608 och 609 i den överklagade domen på goda grunder och utan att motsäga sig själv, om att det var önskvärt att sifferuppgifter avseende beräkningen av böterna ingavs, men den fann icke desto mindre att det omtvistade beslutet var tillräckligt motiverat när det gäller bötesbeloppen.

151 Av dessa överväganden följer att talan inte skall bifallas på den sjunde grunden.

Den åttonde grunden

152 Klaganden har inom ramen för sin åttonde grund hävdat att förstainstansrätten genom ett orimligt långt förfarande på nästan fem år har åsidosatt klagandens rätt till rättsligt skydd inom en rimlig tidsfrist.

153 Kommissionen har gjort gällande att denna grund skall lämnas utan avseende eftersom förfarandet vid förstainstansrätten inte tog orimligt lång tid med hänsyn till de omständigheter som förelåg i målet. Ansenliga ekonomiska intressen stod på spel. Målet var komplicerat, det omfattade talan som väckts i elva fall på fyra olika språk och det krävde att förstainstansrätten gjorde en fördjupad prövning av en omfattande dokumentation. Förfarandet försenades för övrigt av att frågor avseende ingivande av handlingar måste avgöras.

Domstolens bedömning

154 Domstolen erinrar om att den allmänna gemenskapsrättsliga principen att envar har rätt till opartisk rättegång, däribland rätten till rättegång inom skälig tid, är tillämplig inom ramen för en talan mot ett beslut av kommissionen varigenom ett företag har ålagts böter för överträdelse av konkurrensrätten (dom av den 17 december 1998 i mål C-185/95 P, Baustahlgewebe mot kommissionen, REG 1998, s. I-8417, punkt 21, och domen i det ovannämnda målet Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen, punkt 179).

155 Frågan huruvida handläggningstiden är rimlig skall bedömas med hänsyn till de särskilda omständigheterna i varje enskilt ärende och i synnerhet med hänsyn till tvistens betydelse för den berörde, ärendets komplexitet samt sökandens och de behöriga myndigheternas uppträdande (domarna i de ovannämnda målen Baustahlgewebe mot kommissionen, punkt 29, och Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen, punkt 187).

156 Domstolen har i detta avseende preciserat att uppräkningen av dessa kriterier dock inte är uttömmande. Vid bedömningen av huruvida handläggningstiden är rimlig krävs inte en systematisk bedömning av omständigheterna i ärendet med beaktande av samtliga kriterier, när tidsåtgången för förfarandet framstår som motiverad med beaktande av enbart ett kriterium. Syftet med dessa kriterier är att fastställa huruvida ärendets handläggningstid är motiverad eller ej. Ärendets komplexitet eller sökandens obstruerande uppträdande kan således anses motivera en tidsåtgång som vid första anblicken förefaller alltför stor. Omvänt kan tidsåtgången anses överskrida en rimlig tidsfrist även med beaktande av enbart ett kriterium, särskilt när tidsåtgången beror på de behöriga myndigheternas uppträdande. I vissa fall kan tidsåtgången för en del av förfarandet omgående anses som rimlig, när det framgår att den motsvarar den genomsnittliga handläggningstiden för ärenden av det aktuella slaget (domen i det ovannämnda målet Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen, punkt 188).

157 Domstolen erinrar i förevarande fall om att förfarandet vid förstainstansrätten hade sin upprinnelse i ansökan som inkom den 8 april 1994, genom vilken klaganden väckte talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet, och att förfarandet avslutades den 11 mars 1999 när den överklagade domen meddelades. Förfarandet pågick således i nästan fem år.

158 Denna tidsperiod kan i förstone synas lång. Man skall emellertid komma ihåg att elva företag förde talan om ogiltigförklaring mot samma beslut, på fyra olika rättegångsspråk.

159 Förstainstansrätten hade som framgår av punkterna 50—56 i den överklagade domen att ta ställning till olika bestridanden avseende tillgången till handlingar rörande det administrativa förfarandet. Kommissionen inkom den 24 november 1994 med 11 000 handlingar hänförliga till det omtvistade beslutet, och gjorde gällande att de berörda företagen inte borde få tillgång till de handlingar som innehöll affärshemligheter och dess interna handlingar. Förstainstansrätten var därför tvungen att höra parterna i denna fråga, undersöka samtliga dessa handlingar och besluta vilka handlingar som var och en av sökandena kunde få tillgång till.

160 Genom beslut av den 19 juni 1996 i målen T-134/94, T-136/94—T-138/94, T-141/94, T-145/94, T-147/94, T-148/94, T-151/94, T-156/94 och T-157/94, NMH Stahlwerke m.fl. mot kommissionen (REG 1996, s. II-537) avgjorde förstainstansrätten sökandenas rätt till tillgång till kommissionens handlingar i målet, handlingar som härrörde dels från sökandena själva, dels från tredje man i förfarandena, och vilka kommissionen klassificerade som konfidentiella i dessa parters intressen.

161 I beslutet av den 10 december 1997 i det ovannämnda målet NMH Stahlwerke m.fl. mot kommissionen tog förstainstansrätten ställning till sökandenas yrkanden om tillgång till de handlingar som av kommissionen klassificerats som "interna".

162 De olika mål i vilka talan väckts av andra företag som berördes av det omtvistade beslutet förenades till gemensam handläggning vad gäller bevisupptagning och muntligt förfarande. Som angavs i punkterna 57—67 i den överklagade domen beslutade förstainstansrätten om åtskilliga åtgärder för processledning inom ramen för förberedelserna av detta förfarande. Förstainstansrätten ställde därför flera skriftliga frågor till parterna och beslutade att handlingar skulle inges och att vittnen skulle höras.

163 Det muntliga förfarandet avslutades efter förhandlingen den 27 mars 1998.

164 Den överklagade domen meddelades den 11 mars 1999 i likhet med övriga tio domar, genom vilka målen avseende talan mot det omtvistade beslutet avgjordes.

165 Av vad som anförts ovan följer att tidsutdräkten för det förfarande som utmynnade i den överklagade domen bland annat förklaras av antalet företag som deltog i det ifrågasatta samordnade förfarandet och som väckt talan mot det

omtvistade beslutet, vilket fordrade parallella undersökningar av dessa mål, av de rättsliga frågor som var förenade med tillgången till kommissionens stora mängd handlingar i målet, av förstainstansrättens fördjupade utredning avseende handlingarna i målet och av de språkhinder som förstainstansrättens rättegångsregler medförde.

166 Tidsåtgången för förfarandet vid förstainstansrätten var alltså motiverad med hänsyn till målets särskilda svårighetsgrad.

167 Talan skall därmed inte bifallas på den åttonde grunden.

168 Av vad anförts följer att överklagandet skall ogillas.

Rättegångskostnader

169 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 118 i samma regler skall tillämpas i mål om överklagande, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom kommissionen har yrkat att klaganden skall ersätta rättegångskostnaderna och klaganden har tappat målen, skall den ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

följande dom:

1) **Överklagandet ogillas.**

2) **Thyssen Stahl AG skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Wathelet Edward La Pergola

Jann von Bahr

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 2 oktober 2003.

R. Grass M. Wathelet

Justitiesekreterare Ordförande på femte avdelningen